

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsplan buitengebied Rijssen- Holten

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

2 februari 2017 / projectnummer: 3167

1. Hoofdpunten voor het MER

De gemeente Rijssen-Holten wil een Omgevingsplan buitengebied opstellen. Het betreft een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte onder de Crisis- en herstelwet (11de tranche). Het plan maakt gebruik van de mogelijkheden voor verbrede reikwijdte door het opnemen van beleidsregels en flexibeler te bestemmen op basis van randvoorwaarden om te komen tot een goede omgevingskwaliteit. Met het Omgevingsplan wil de gemeente onder andere ontwikkelruimte creëren voor (agrarische) bedrijven, de omgevingskwaliteit borgen door functies beter op elkaar af te stemmen en ruimte bieden voor duurzame initiatieven zoals kleinschalige windenergie en zonnepaneelvelden. Voor de besluitvorming over het Omgevingsplan wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen en een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De gemeente hecht grote waarde aan het participatieproces. Belanghebbenden wordt specifiek gevraagd de vragen aan te dragen die naar hun mening in het MER onderzocht moeten worden. Ook de Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ is gevraagd, vooruitlopend op het opstellen van de Notitie Reikwijdte & Detailniveau (NRD), te adviseren over de aanpak en de te onderzoeken aspecten in het MER. Hiermee kan de gemeente ook het advies van de Commissie betrekken bij het opstellen van de NRD.

Hoofdpunten voor verdere uitwerking in het MER

De gemeente heeft als ambitie het landschap dragend te laten zijn voor toekomstige activiteiten. Activiteiten die bijdragen aan de versterking van, of passen binnen het landschap, moeten makkelijker ontwikkelruimte krijgen. Om het belang van de omgevingskwaliteit een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming, adviseert de Commissie in het MER voor de verschillende landschapstypen in de gemeente:

- vanuit een visie op de omgevingskwaliteit de ambities en doelen te concretiseren voor het versterken van de landschappelijke en natuurkwaliteit en voor het realiseren van een gezonde leefomgeving en een duurzame inrichting (zie verder hoofdstuk 3 van dit advies);
- een beschrijving op te nemen van de huidige situatie ('omgevingsfoto') en de autonome ontwikkeling van de omgevingskwaliteit als gevolg van (agrarische) bedrijvigheid en toerisme/recreatie (zie verder hoofdstuk 4 van dit advies);
- via 'botsproeven' de mogelijkheden te verkennen om de ambities en doelen te realiseren door te variëren in de aard en hardheid van de randvoorwaarden die aan nieuwe ontwikkelingen worden meegegeven, en de mogelijkheden om milieugebruiksruimte te creëren (zie verder hoofdstuk 5 van dit advies);
- een monitorings- en evaluatiesysteem op te nemen om een vinger aan de pols te houden of de ambities en doelen bereikt worden en de gevolgen voor de omgevingskwaliteit acceptabel blijven (zie verder hoofdstuk 6 van dit advies).

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken vindt u op www.commissiemer.nl bij projectnummer 3167.

Besluitvormers en belanghebbenden lezen in de eerste plaats de samenvatting. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. Het moet zelfstandig leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

Pilot Omgevingswet

Dit advies is tot stand gekomen in het kader van de ‘m.e.r.-pilotprojecten’ die, in overleg met het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en het bevoegd gezag, geselecteerd zijn om vooruitlopend op de Omgevingswet te kunnen experimenteren met het nieuwe instrumentarium. De advieslijn zoals is verwoord in dit advies zal zich de komende tijd blijven ontwikkelen en waar nodig worden aangepast.

2. Werkproces en rol m.e.r.

De Commissie signaleert dat de gemeente een belangrijke stap heeft gezet in het *per perceel* digitaal toegankelijk maken van de regels voor agrariërs en andere ondernemers. Via een vierer wordt snel duidelijk welke regels *per perceel* gelden, of er gebouwd mag worden en zo ja, waar rekening mee moet worden gehouden in het bouwplan. Dit gebruik van digitale gegevens sluit goed aan bij één van de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Met dit digitale systeem is het nog moeilijk om goed inzicht te krijgen in de ruimtelijke samenhang tussen de ontwikkelingen die door de regels mogelijk worden gemaakt. Het buitengebied van de gemeente kent verschillende landschapstypen met ieder zijn eigen ambities en doelen. Voor het opstellen van het Omgevingsplan acht de Commissie het dan ook van belang *per landschapstype* de ambities en doelen van de gemeente (verder) uit te werken, te prioriteren en zo veel mogelijk te concretiseren zodat toekomstige activiteiten eraan getoetst kunnen worden. Geef ook aan welke ontwikkelingen niet gewenst zijn en welke effecten in ieder geval vermeden moeten worden. Met een visie op de gewenste omgevingskwaliteit per landschapstype kan m.e.r. / het MER vervolgens via ‘botsproeven’ gebruikt worden om de mogelijkheden te verkennen om de ambities en doelen te bereiken. Dit kan door te variëren in de aard en hardheid van de randvoorwaarden die aan nieuwe activiteiten worden meegegeven en de mogelijkheden om milieugebruiksruimte² te creëren.

De Commissie adviseert het proces van in- en uitvoering van het Omgevingsplan te ondersteunen met een *digitaal informatiesysteem* waarbij begonnen wordt met een ‘omgevingsfoto’ van de huidige situatie.³ Deze ‘omgevingsfoto’ wordt vervolgens regelmatig geactualiseerd naar aanleiding van gerealiseerde ruimtelijke en economische ontwikkelingen en de ontwikkeling van de omgevingskwaliteit. Monitoring en evaluatie van de omgevingskwaliteit acht de Commissie cruciaal, gegeven de sturingsfilosofie van de gemeente en de onzekerheid in toekomstige ontwikkelingen. Een dergelijk digitaal informatiesysteem kan uiteraard ook voor andere besluiten gebruikt worden. Zie verder hoofdstuk 6 van dit advies.

Gezien de wens van de gemeente te komen tot verdergaande digitalisering en het belang dat zij hecht aan participatie geeft de Commissie in overweging te streven naar een *digitaal MER*

² Bij milieugebruiksruimte gaat het niet alleen om voldoen aan wettelijke kaders en normen, maar ook om de impact van eventuele bestaande milieuknelpunten op de kwaliteit van de leefomgeving en de fysieke ruimte.

³ Een omgevingsfoto laat, naast de belasting in een gebied ten aanzien van geluid, lucht, geur, trillingen en externe veiligheid, onder andere ook de kwaliteit van het groen en openbaar vervoer, de wandel- en fietsmogelijkheden, de sociale veiligheid, de aanwezige bedrijvigheid en openbare voorzieningen en de mate van duurzame inrichting zien.

dat opgesteld wordt in een *interactief proces* waarbij betrokken partijen kennis en informatie ontvangen, bediscussiëren, aanvullen en opnieuw bespreken. Op deze wijze worden belanghebbenden niet alleen betrokken bij het definiëren van de onderzoeksvragen maar ook bij het vaststellen van de noodzakelijke diepgang en wijze van onderzoek en kunnen zij tussentijds mogelijke oplossingsrichtingen en/of relevante lokale gebiedsinformatie aandragen.⁴ Deze 'joint fact finding' verhoogt de transparantie en kwaliteit van de planontwikkeling.

3. Ambities en doelen

De gemeente Rijssen-Holten wil ontwikkelruimte geven aan activiteiten die bijdragen aan de versterking van, of passen binnen het landschap. Het realiseren van een gezonde leefomgeving en een duurzame inrichting van het gebied worden gezien als belangrijke doelstellingen. De Commissie adviseert aan te geven in welke mate de gemeente ook faciliterend wil zijn bij het verwezenlijken van herstelmaatregelen rond de Natura 2000-gebieden Sallandse Heuvelrug en de Borkeld en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Naast gemeentelijke ambities en doelen is ook sprake van eisen die voortkomen uit landelijke wet- en regelgeving⁵ en provinciaal beleid, zoals de (nieuwe) Omgevingsvisie en -verordening Overijssel, de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO) en het Landschapsonwikkelingsplan (LOP). Beschrijf in het MER de consequenties daarvan voor het Omgevingsplan buitengebied van de gemeente.

Een visie op de omgevingskwaliteit die de gemeente nastreeft, acht de Commissie een belangrijke onderlegger voor het Omgevingsplan.⁶ De Commissie stelt dan ook voor per landschapstype⁷ de ambities en doelen qua milieukwaliteit en ruimtelijke kwaliteit nader uit te werken. Prioriteer daarbij de verschillende ambities en doelen (met andere woorden: geef aan hoe de verschillende ambities en doelen zich tot elkaar verhouden) en concretiseer de ambities en doelen zodanig dat toekomstige activiteiten er daadwerkelijk aan getoetst kunnen worden (met andere woorden: voorkom te veel interpretatieruimte). Vertaal daartoe de ambities en doelen in termen van streefwaarden voor de omgevingskwaliteit en ruimtelijke kwaliteit.

3.1 Versterken landschappelijke kwaliteit

Het LOP geeft aan dat er sprake is van een sluipende nivellering van het landschap door schaalvergroting, aanleg van infrastructuur en uitbreiding van bebouwing. Het LOP beschrijft ook de ambities en concrete maatregelen op het vlak van landschapsverbetering.⁸ Deze beschrijvingen zijn per deelgebied samengevat opgenomen in de artikelen 339 tot en met 350

⁴ Denk bijvoorbeeld aan de GGD waar het gaat om bevordering van de volksgezondheid.

⁵ Vanaf 2019 zal als onderdeel van de Omgevingswet onder meer het Besluit activiteiten leefomgeving en het Besluit kwaliteit leefomgeving gelden, waarin soms andere normen gelden dan in het Activiteitenbesluit.

⁶ De Nota van Uitgangspunten Bestemmingsplan buitengebied Rijssen-Holten (Rho, 28 april 2014) vormt daarvoor al een goede basis.

⁷ Het buitengebied van de gemeente kent zes verschillende landschapstypen, namelijk het stuwvallandschap, het essenlandschap, het kampenlandschap, het jonge (heide) ontginningslandschap, het maten- en flierenlandschap en het landschap van de buitenplaatsen.

⁸ Voor het agrarische deelgebied Holterbroek, Fliermaten en Lokerbroek met zijn rationele verkaveling wordt voorgesteld een groen casco te realiseren.

van het concept Omgevingsplan buitengebied. Niet duidelijk is in hoeverre deze artikelen daadwerkelijk sturend zijn voor ontwikkelingen, temeer daar in de regels die betrekking hebben op (het toestaan van) ontwikkelingen veelal wordt verwezen naar het KGO-beleid van de provincie.⁹ Daarin is sprake van een basisinspanning en aanvullende kwaliteitsinspanningen, die tezamen tot voldoende kwaliteit moeten leiden. In de toelichting van het Omgevingsplan staat dat naast de huidige KGO aan een bedrijf ook eisen ten aanzien van duurzaamheid en sociale innovatie worden gesteld. Wat dit concreet inhoudt wordt nog nader uitgewerkt in een Handreiking. Daarmee is de inzet en dus ook de uitkomst van dit wegingsbeginsel nog ongewis.

Voorals het gaat om de landschappelijke inpassing van agrarische activiteiten – bijvoorbeeld met groene omzoming – zijn er ambities uitgesproken in het LOP, waarvan nog niet duidelijk is hoe die vertaald zijn/worden in het Omgevingsplan. De Commissie adviseert hier in het MER nader op in te gaan. De vraag daarbij is ook of en zo ja in hoeverre een hoge score op het gebied van duurzaamheid en sociale innovatie mag leiden tot een geringe landschappelijke kwaliteit of dat de ondergrens (basisinspanning) wordt gehandhaafd.

3.2 Versterken natuurkwaliteit

Het LOP geeft aan dat de gemeente Holten-Rijssen belangrijke natuurwaarden omvat maar ook dat nog natuurdoelen moeten worden gerealiseerd. Naast kernkwaliteiten binnen de gemeente als de Sallandse Heuvelrug en de Rijsserberg die vele gradiënten naar de lagere delen omvat, vormen ook de aan water gebonden natuur¹⁰ belangrijke natuurwaarden. Ook komen in de gemeente belangrijke leefgebieden van beschermde soorten¹¹ voor. Ongeveer eenderde van de gemeente maakt deel uit van de het NNN (voorheen PEHS).

Er zijn verschillende provinciale en ook gemeentelijke beleidsopgaven gesteld die onder meer moeten leiden tot voltooiing van de inrichting van het NNN. Zo moeten niet alleen een aantal Ecologische verbindingzones, maar moet ook Nieuwe natuur worden gerealiseerd. Belangrijke aspect is het herstel van de ecologische relatie tussen het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug en de omliggende natte en kwelafhankelijk natuur. Uit de gebiedsanalyses die in het kader van het PAS zijn opgesteld, blijkt dat er nog onzekerheid is welke ruimtelijke claims er zullen komen en waar de gemeente in de nabije toekomst rekening mee moet houden.¹² De gebiedsanalyses geven aan dat daarvoor in de eerste beleidsperiode van het PAS (6 jaar) nog onderzoek moet worden verricht.

Het gemeentelijk beleid is mede gericht op recreatieve en economische ontwikkeling. Dit zijn ook doelstellingen voor het Nationaal Park Sallandse Heuvelrug. De hoogwaardige kwaliteit van het Park moet daarbij echter voorop staan. Het spanningsveld tussen enerzijds natuurontwikkeling en anderzijds recreatieve en economische ontwikkeling vormt, naar het oordeel van de Commissie, een belangrijk thema voor het MER. Beschrijf daarom de dilemma's die voortkomen uit de opgaven uit verschillende nationale, provinciale en gemeentelijke beleidskaders. Van belang daarbij is onderscheid te maken tussen opgaven waarbij de gemeente

⁹ Hiermee wordt bedoeld de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (een verdere vertaling van de Catalogus Gebiedskenmerken) van de provincie Overijssel, dat handvatten biedt voor de weging van nieuwe ontwikkelingen.

¹⁰ Zoals regionale kwelgebieden en natte gronden langs beken en rivieren

¹¹ Zoals broedvogels

¹² Dit geldt voor alle drie de Natura 2000 gebieden (Sallandse heuvelrug, Wierdense veld en de Borkeld).

zuiver faciliterend is bij de implementatie van beleid van hogere overheden en opgaven waar- bij de gemeente een eigen afweging kan maken. Schets mogelijke oplossingsrichtingen of al- ternatieven ten behoeve van de ontwikkeling van open en gesloten normen (zie hiervoor hoofdstuk 5 van dit advies). Verken ook mogelijke showstoppers, zoals mogelijke beperking van ontwikkelingen in de veehouderij door stikstofemissies.

3.3 Realiseren gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving is de resultante van zowel meer klassieke (fysieke) milieuaspecten als luchtkwaliteit en geluid- en geurhinder, als van de mate waarin een aantrekkelijke open- bare ruimte aanwezig is die uitnodigt tot gezond gedrag waaronder gezonde mobiliteit (lo- pen, fietsen), waar sprake is van sociale en verkeersveiligheid en aandacht is voor de ge- zondheid van gevoelige groepen (kinderen, ouderen, zieken).

De Commissie adviseert de gezondheidssituatie en -knelpunten in gemeente Rijssen-Holten te beschrijven. Onderzoek welke functies en activiteiten een positieve dan wel negatieve in- vloed op gezondheid kunnen hebben¹³ en in welke mate een vanuit gezondheidsoogpunt aantrekkelijke fysieke leefomgeving aanwezig is. De 'Twentse Gezondheidsverkenning ge- meente Rijssen-Holten'¹⁴ van de GGD Twente kan hiervoor het startpunt vormen. Lage soci- aaleconomische status, bevolkingskrimp en vergrijzing vormen punt van aandacht in Rijssen- met Holten.¹⁵ Toekomststramingen laten zien dat de zorgvraag voor chronische aandoeningen de komende jaren zal toenemen in Rijssen-Holten, mede door de sterke vergrijzing.¹⁶ De Commissie adviseert om te verkennen wat dat betekent voor de ruimtelijke ordening en in- richting van de fysieke leefomgeving.¹⁷ Ook scoort de gemeente Rijssen-Holten relatief slecht op het percentage van de bevolking met overgewicht, onvoldoende beweging en ongezonde voeding. De Commissie adviseert om te verkennen in hoeverre de leefomgeving uitnodigt tot gezond gedrag zoals bewegen (sport en gezonde mobiliteit) en toegang biedt tot gezonde voeding en na te gaan wat dat betekent voor de ruimtelijke ordening en inrichting van de fy- sieke leefomgeving.

¹³ Wat betreft negatieve effecten valt te denken aan veehouderij welke leidt tot luchtverontreiniging (fijn stof), geurover- last, verspreidingsrisico's infectieziekten en zoönosen, en aan auto- en railverkeer wat leidt tot luchtverontreiniging, geluidsbelasting en trillingen.

¹⁴ http://www.twentsegezondheidsverkenning.nl/images/Cijfers_gemeenten/Lokale_TGV_Rijssen-Holten_voor_web- site.pdf

¹⁵ Lage sociaaleconomische status hangt samen een slechtere gezondheid en zorgt voor grote gezondheidsverschillen tussen mensen.

¹⁶ Door de vergrijzing zal, gebaseerd op de huidige gegevens, het aantal ouderen met een mobiliteitsbeperking stijgen van 1500 gevallen nu tot 2300 gevallen in 2040.

¹⁷ Denk aan levensloopbestendig wonen door bijvoorbeeld kangoeroewoningen, erfdelen, e-health/connectiviteit, toegan- kelijkheid voor mensen met beperkte mobiliteit, etc.

Geef aan in hoeverre voldaan wordt aan de wettelijke normen en aan de gezondheidkundige advieswaarden zoals die zijn beschreven door de Gezondheidsraad¹⁸ en het RIVM^{19,20} en in GGD-richtlijnen.²¹ Beschrijf de eisen die aan functies en activiteiten gesteld moeten worden om aan de gezondheidkundige advieswaarden te kunnen voldoen en geef aan welke verbeteringen qua ruimtelijke ordening uit het oogpunt van gezondheid mogelijk zijn. Gebruik hiervoor informatie zoals aanwezig is op de website van Loket Gezond Leven²² met verwijzingen naar voorbeelden²³, waaronder de Gezond Ontwerp Wijzer.²⁴

3.4 Realiseren duurzame inrichting

Energietransitie

De transitie naar een duurzame energievoorziening richting 2050 is een grote, urgente en complexe opgave. In het Energierapport van 2016 is aangegeven dat de decentrale overheden de energietransitie ook ruimtelijk moeten accommoderen. Beschrijf daarom in het MER de energiebehoefte van de gemeente en de verschillende mogelijkheden om de transitie richting duurzame energiebronnen vorm te geven. Denk bijvoorbeeld aan de mogelijkheden voor het realiseren van zonnepaneelvelden, windenergie en warmte-koude-uitwisseling tussen bedrijven, en het gebruik van bio-energie, biomassa en geothermie. Beschrijf de ruimtelijke consequenties van dergelijke alternatieven en de bijdrage die ermee geleverd wordt aan het realiseren van de energie- en klimaatdoelen. Beschrijf de mogelijkheden voor koppeling aan andere gebiedsbelangen en functies en de gevolgen/risico's voor bijvoorbeeld landschap, biodiversiteit, externe veiligheid en waterveiligheid en -kwaliteit.

Klimaatadaptatie

Voer een stresstest uit om voor ieder deelgebied op hoofdlijnen inzicht te krijgen in de risico's van klimaatverandering. Beschrijf aan de hand van de specifieke kwetsbaarheid van ieder deelgebied de mogelijkheden tot adaptatie. Mogelijke strategieën en maatregelen voor klimaatadaptatie zijn opgenomen op www.ruimtelijkeadaptatie.nl.

-
- ¹⁸ Gezondheidsraad, 2016. Meewegen van gezondheid in omgevingsbeleid – Evenwichtig en rechtvaardig omgaan met risico's en kansen. https://www.gezondheidsraad.nl/sites/default/files/201612_meewegen_van_gezondheid_in_omgevingsbeleid.pdf
- ¹⁹ Gezondheid en veiligheid in de Omgevingswet Doelen, normen en afwegingen bij de kwaliteit van de leefomgeving Hoofdrapport. <http://www.rivm.nl/dsresource?objectid=cc069b1a-e18b-40d1-888c-f6fc13818a41&type=org&disposition=inline>
- ²⁰ Gezondheid en veiligheid in de Omgevingswet Ratio en onderbouwing huidige normen omgevingskwaliteit Bijlagenrapport. <http://www.rivm.nl/dsresource?objectid=c2d5da05-4ea1-4ca1-beff-cf8f211e0619&type=org&disposition=inline>
- ²¹ Te vinden in rechterkantlijn op pagina http://rivm.nl/Onderwerpen/G/GGD_Richtlijnen_voor_Medische_Milieukunde#report
- ²² <https://www.loketgezondleven.nl/gezonde-gemeente/gezondheidsbeleid-maken/leefomgeving-en-gezondheid>
- ²³ <https://www.loketgezondleven.nl/gezonde-gemeente/gezondheidsbeleid-maken/leefomgeving-en-gezondheid/voorbeelden-gezonde-leefomgeving>
- ²⁴ <https://www.atlasleefomgeving.nl/web/gow>

4. Huidige situatie en autonome ontwikkelingen

De Commissie adviseert – al dan niet aan de hand van bestaande gegevens zoals het LOP – per landschapstype een beschrijving op de nemen van de huidige situatie ('omgevingsfoto') en hoe deze zich naar verwachting (autonoom) zal ontwikkelen als gevolg van onder andere (agrarische) bedrijvigheid en toerisme/recreatie. Geef aan wat in de huidige situatie en bij autonome ontwikkeling de 'distance to target' is voor wat betreft het realiseren van de gestelde ambities en doelen. Geef aan of, en zo ja waar en wanneer welke specifieke knelpunten zich voordoen en bijsturing gewenst is, bijvoorbeeld door het meegeven van striktere randvoorwaarden aan (agrarische) bedrijvigheid en toerisme/recreatie en/of door het creëren van aanvullende milieugebruiksruimte (zie verder hoofdstuk 5 van dit advies).

Agrarische bedrijvigheid

In het Functieboek²⁵ is aangegeven dat er voor de veehouderij ruimte komt voor een bouwvlakvergroting van 0,5 hectare.²⁶ Ook kunnen bestaande extensieve veehouderijen omgezet worden naar intensieve veehouderijen. Beschrijf welk effect bovengenoemde ontwikkelruimte bij maximale invulling heeft op de stikstofdepositie op natuurgebieden (eutrofiëring), de volksgezondheid (geur- en geluidhinder, fijn stof) en het landschap (in het kader van de me-gastallen). Beschrijf of, en zo ja in welke mate milieugebruiksruimte beschikbaar is dan wel gecreëerd moet en kan worden.

Ga specifiek in op de consequenties van de (nieuwe) Omgevingsvisie en –verordening Overijssel. Daarin introduceert de provincie bijvoorbeeld een nieuw afwegingskader voor groot-schalige uitbreiding bij agrarische bedrijven. Naast de huidige KGO moet een bedrijf ook vol-doen aan eisen ten aanzien van duurzaamheid en sociale innovatie. Beschrijf daarnaast het verwachte effect van de fosfaatproblematiek op de dierenaantallen in de melkveehouderij en de eisen die gesteld worden ten aanzien van dierenwelzijn.²⁷

Toerisme en recreatie

In de Nota van uitgangspunten uit 2014 is aangegeven dat er ruimte is voor uitbreiding van de dag- en verblijfsrecreatie (nieuwe fiets- en wandelroutes, golfbaan, uitbreiding recreatie-terreinen). Beschrijf welke effecten deze ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden hebben op aanwezige natuurgebieden (verstoring), leefomgeving (geluidhinder, fijn stof, verkeersveiligheid) en landschap. Beschrijf of, en zo ja in welke mate milieugebruiksruimte beschikbaar is dan wel gecreëerd moet en kan worden.

5. Mogelijkheden om ambities en doelen te realiseren

De Commissie adviseert per landschapstype via 'botsproeven' te verkennen in welke mate de ambities en doelen bereikt kunnen worden door te variëren in:

- de aard/hardheid van de randvoorwaarden (normen) die meegegeven worden aan nieuwe ontwikkelingen;

²⁵ Bijlage1 bij het concept Omgevingsplan buitengebied.

²⁶ Het huidige bestemmingsplan gaat uit van uitbreiding van bebouwing tot maximaal de kavelgrens.

²⁷ Bijvoorbeeld vrijloopstallen bij melkvee.

- de mate waarin milieugebruiksruimte wordt gecreëerd;

Aard/hardheid van de randvoorwaarden

De gemeente kan meer of minder harde randvoorwaarden (normen) aan nieuwe ontwikkelingen – denk aan (agrarische) bedrijvigheid en toerisme/recreatie – meegeven waarbij:²⁸

- *gesloten normen* op elke nieuwe ontwikkeling van toepassing zijn en geen uitruil met normen voor andere aspecten mogelijk is (zoals gangbaar is in bestemmingsplannen onder de Wro). Wanneer een initiatief er niet aan voldoet, wordt er geen toestemming voor uitvoering ervan gegeven;²⁹
- *open normen*, waar mogelijkheden zijn voor onderhandelingen en saldering, bijvoorbeeld de mogelijkheid eventuele minder positieve effecten te compenseren op een ander aspect.

Mate waarin milieugebruiksruimte wordt gecreëerd

De mate waarin milieuruimte wordt gecreëerd zal mede de ontwikkelruimte bepalen. De volgende situaties kunnen onderscheiden worden:

- *de milieugebruiksruimte blijft gelijk*. Dit is het geval als de huidige activiteiten die milieuruimte innemen in het gebied blijven. Dit zal de situatie op de korte/ middellange termijn weerspiegelen en impliceert dat er in meer of mindere mate beperkingen zijn voor nieuwe activiteiten;
- *de milieugebruiksruimte wordt vergroot*. Dit is de situatie als bestaande activiteiten besluiten het gebied te verlaten, bedrijven zelf minder of schoner gaan produceren of doordat de overheid of andere partijen investeren in het oplossen van milieuknelpunten. Hiermee worden de ontwikkelmogelijkheden vergroot.
- *De milieugebruiksruimte wordt kleiner*. Deze situatie kan zich bijvoorbeeld voordoen als na afloop van een PAS-beheerperiode geconcludeerd wordt dat de herstelmaatregelen onvoldoende effect blijken te hebben gehad. Dat kan meer maatregelen aan de bron vragen, mogelijk ook op gemeentelijk niveau.

De botsproeven geven inzicht in hoe de keuze ten aanzien van de aard en hardheid van de randvoorwaarden aan (agrarische) bedrijvigheid en toerisme/bedrijvigheid en ook de mate waarin milieugebruiksruimte wordt gecreëerd doorwerkt in de realisatie van ambities in het buitengebied.

6. Monitoring en evaluatie

Gegeven de sturingsfilosofie van de gemeente en de onzekerheid in toekomstige ontwikkelingen adviseert de Commissie per deelgebied regelmatig te controleren in welke mate de daadwerkelijke ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van de ambities en doelen van de gemeente. Een dergelijk ‘vinger-aan-de-pols-systeem’ is bedoeld om te zorgen dat de leefomgevingskwaliteit binnen de gewenste/benodigde marges blijft en de ambities/doelen voor het gebied bereikt worden. Dit biedt bestuurders een basis om in de loop van de tijd, indien

²⁸ Het concept van gesloten en open normen past goed bij het gedachtegoed van de nieuwe Omgevingswet. Geef in dit verband aan in hoeverre bepaalde normen als omgevingswaarde beschouwd moeten worden.

²⁹ Het voldoen aan wettelijke vereisten zal bijvoorbeeld ook in deze categorie vallen, maar ook de beleidsambities en -doelen van de gemeente die essentieel worden geacht voor het gebied

nodig, het beleid bij te sturen. De Commissie adviseert om de opzet van dit 'levende' informatiesysteem in het MER op te nemen en aan te geven welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn voor het geval de ambities en doelen onbedoeld niet (geheel) gerealiseerd worden.

Vragen die aan de hand van het monitorings- en evaluatieprogramma beantwoord kunnen worden zijn:

- welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de vorige check en hoe ziet de leefomgevingsfoto er nu uit?
- worden de ambities/doelen per deelgebied qua versterking van de landschappelijke kwaliteiten en het realiseren van een gezonde leefomgeving en duurzame inrichting voldoende gerealiseerd?
- is er voldoende milieugebruiksruimte voor de gewenste economische ontwikkelingen? Voldoen de gestelde randvoorwaarden (normen) of is meer of minder sturing van de gemeente gewenst?
- in hoeverre hebben ontwikkelingen in het ene deelgebied invloed (gehad) op die in aangrenzende gebieden? Zijn er nieuwe instructieregels of omgevingswaarden waarmee rekening moet worden gehouden?
- welke consequenties voor (de aanpassing van) het Omgevingsplan moeten uit de antwoorden op de bovenstaande vragen worden getrokken?

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Rijssen–Holten

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Rijssen–Holten

Besluit: vaststellen van het Omgevingsplan buitengebied Rijssen–Holten

Categorie Besluit m.e.r.: C14, D11.4

Activiteit: Het borgen van de omgevingskwaliteit in het buitengebied en het creëren van ontwikkelruimte voor (agrarische) bedrijven.

Procedurele gegevens:

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 2 februari 2017

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. dr. G.P.J. Draaijers (secretaris)

dhr. ing. H.H. Ellen

dhr. dr. F.H. Everts

dhr. drs. G. Gabry

mw. dr. L. Geelen

dhr. dr. C.A. Linse (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De informatie die ze van het bevoegde gezag heeft ontvangen, vormt het uitgangspunt van haar advies. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie overlegd met het bevoegd gezag, de initiatiefnemer en zijn adviseurs. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op onze website, op de pagina *Wat doet de Commissie* in het hoofdstuk Advisering.

www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie).

Betrokken documenten:

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3167](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

